

EDINOST

Glasilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

SV edicija je moč.

* EDINOST izhaja 3krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za pol leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravnosti in v trafikah v Trstu po 15 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 8 kr. — Naročnište, reklamacije in inserate prejema Opravnost, via Terrente, »Nova tiskarna«.

Vsi donisi se pošiljajo Uredništvu via Terrente. Nuova Tipografia: vsak mora biti frankiran. Rokopis prez posebno vrednosti se ne vrada. — Inserati (razne vrste naznania in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Notranji naš položaj.

Ker je zdaj čas kislih krastevev, takor imenujejo žurnalisti tišino v pasjih dnevih, začeli so se listi prepričati o čisto nepotrebnih stvareh, in kovati nove programe za bodočo notranjo politiko. Mi bi imeli sicer kaj bolj potrebnega pisati, ali potrebno se nam vendar zdi, da se od časa do časa ozremo tudi na občno gibanje v notranjem naše države. Velikonemci sami ne znajo, kako bi zakrivali svojo lastno zadrgo; takor znano, razdeljeni so zdaj v več frakcij in ni niti misliti, da bi se ne ustanovil poseben čisto nemški narodni klub, kateri bode manj ali več ugajal Schönererjevim veleizdajskim teorijam; to svojo zadrgo pa hočejo maskirati s tem, da preiskujejo prihodnje stanje parlamentarne desnice in da po vsej sili hočejo zaslediti mej desnico velik razpor.

Dvorni svetovalec Lienbacher uganja sicer svoje navadne burke; mož ima slabost, da rad sliši o sebi govoriti, on je rajše v klubu treh prvi, nego v klubu 30ih četrti ali peti. Ali vse politizovanje Lienbacherjevo ne bo preveč motilo vode desnic, takor je ni v poprejšnjem drž. zboru. Raznesli so velikonemški listi tudi vest, da se grof Hohenwart pogaja s knezom Lichtensteinom v namen, da bi se Lichtensteinov klub spojil s Hohenwartovim klubom, ali tega da noče Lichtenstein, kateri temveč z Lienbacherjem in z drugimi konserativnimi Nemci namerjava napraviti nek nov konserativni klub središča, kateri se bode ustavljal Slovanom, ob enem pa delal na to, da se država postavi na strogo katoliško stališče ter da se obnovi konkordat s papežem. O tej stvari se je te dni mnogo pisalo, ali ko je bila zadevna polemika najviročaja, oglasil se je grof Hohenwart v listih ter lakonično izpovedal, da ni, od kar se je razšel državni zbor, govoril ni z Lichtensteinom ni s kakim drugim poslancem konserativno nemške barve.

Nekoliko dni poprej pa je izdal baron Giovanelli v imenu Tirolskih konserativnih poslancev neko brošuro, v katerej biča vso one, ki le misijo na vstvarjenje čisto neodvisnega nemško-konserativnega kluba, in odločno izreka, da Tirolski poslanci ostanejo v tistem klubu, v katerem so dosedaj bili. —

Od slovenske strani se pa je zopet te dni povdajalo, da bi bilo dobro in potrebno, da se ustanovi poseben južnoslovanski klub, v katerem bodo združeni vsi Slovenski in Hrvatski narodni poslanci južnih dežel.

Ne da bi se spuščali v natančne razprave o tej zadevi, trdimo uže danes, da bi si nemški konserativci le škodovali, ko bi hoteli v posebnem klubu na eno stran Slovane dražiti, na drugo pa zahtevati novih garancij za strogo katoliško podlogo države. Nemci pravega katoliškega čuta imajo v Slovanih najboljše zavezničke; Slovani nemajo volje ni interesa, da bi se protivili pravicam katoliške cerkve; cizlajtanski Slovani se tako skoro sami katoličani; oni se torej prav tako zanimajo za katoliško cerkev, takor dobro katoliški Nemci; to vse prve luči mej avstrijskimi nemškimi strogo katoliškimi politiki, kakor so pater Greuter, baron Giovanelli itd. predobro vedo in omenjena moža, s katerima se Lienbacher in Lichtenstein glede kompetence v katoliških stvareh ne moreta meriti, spoznala sta uže davno in vedno trdila, da konserativna, katoliška Avstrija ima v Slovanih najboljše zaštitnike in prav tako imajo konserativni Nemci v njih najboljše zavezničke.

Katoliška cerkev uči pa veliko toleranco v narodnih zadevah, in prav malo katoliškega duha, še manj pa političnega takta bi kazal oni konserativni klub, kateri bi hotel na eno stran posnemati brezverne ali pa protestantske Velikonemce, posnemati jih namreč v negiranju pravic Slovanom, na drugej strani pa zahtevati, da bi jim Slovani pomagali do kon-

kordata, do konfesionalne šole in Bog ve še kaj drugega.

Teh stvari od Velikonemcev menda vendar ne bodo mogli dosegči, niti po potu kompromisa, in da bi bilo to vse mogoče, naj bi še bilo, ker pa to ni, kaže se vsa stvar jako smešna, zdravej logiki nasprotuoča.

Prav zato pa je menda razdor od te strani le pium desiderium Velikonemcev; v istini pa je situacija taka postala, da niti Lichtensteinova frakcija v prihodnjem parlamentu ne bo le imela raison d'être, in je veliko nade, da se zopet popolnoma sklop s Hohenwartovim klubom.

Južnoslovanski klub bi imel pa uže več zmisla, ker v resnici bi bilo skoro treba, da južni Slovani krepkeje poudarjajo svoje težnje ne le vladu in konserativnim Nemcem, temuč tudi drugim Slovanom nasproti. Ali tudi ta klub, kateri, ako bi se osnoval, ne bi preveč rušil discipline na desnici, najbrže ne zagleda dneva, ker se dotedne težnje še boljše dajo formulirati in podpirati v Hohenwartovem klubu in ta more krepkeje uplivati na vladu, nego pa poseben manji klub.

Iz vsega tega je razvidno, da nobenaj frakciji na desnej strani parlamenta ne kaže rušiti one organizacije in discipline, katera je obstala v poprejšnjem parlamentu, to kaže tudi Hohenwartov mirni odgovor na razne govorice, in uprav ta odgovor nam daje nekako garancijo, da ostane v prihodnje vse pri starem in da se močne še na desnici v to zboljša, da se v resnici tudi Lichtensteinovci vtoge v Hohenwartovem klubu; Lienbacher in še kak drug divjak, ki hoče obveljaviti svojo enojko, ne bode tega oviral. Veselje v Izraelu je torej brez pomena, desnica bode v tem zasedanju močnejša nego je bila v zadnjem, in ako bi tudi ne bila, za levičarje je grozdje previsoko, oni še dolgo časa ne bodo vladozmožni, in Taaffe-ju ne bodo mogli čisto nič obtežavati vladanja. Naše menenje je, da se na

desnici poravnava vsaka diferenca, kakor hitro stopi skupaj parlament, v kateri namen se vodje vseh klubov desnice uže zdaj dogovarjajo; ne tako pa na levici, katera ima mej seboj razjedovalne snovi.

V nesreči se spozna človek, spozna se pa tudi stranka. Marsikateri človek zgubi v nesreči glavo, enako je tudi z stranko; to nam kaže prejasno postopanje levičarjev v obči in njihove kombinacije. Ker vidijo, da drugače ne bi mogli nikdar priti več do vlade in da ne bi mogli več izvrševati ponemčavanja, ako bodo Slovani v tolikem številu v parlamentu, zmisli so si drug način, kako bi dosegli, svoje namene. — Način je prav lehak: Poljakom dajmo popolno avtonomijo; oni naj bodo zase, skoro na tak način kakor Ogri, Dalmatincem pa pustimo, da se združijo z Hrvatsko in se torej priklopijo Translajtaniji. S tem odpade v državnem zboru 74 slovenskih poslancev in nam, Nemcem bode za vse čase zagotovljena večina v državnem zboru; potem še le bomo mogli v kratkem času ponemčiti Čehi in Slovenci.

— Prašanje je samo, ako pa bi za to kombinacijo tudi dobili zadostno ($\frac{2}{3}$) večino v drž. zboru in še celo v gosposkej zbornici? In ko bi tudi tak predlog prodrl v parlamentu; kaj pa potem krona poreče? In ko bi tudi krona trializem sankcijonirala, ali bi potem Čehi in Slovenci svoje glave kar voljno položili pod šafot, kateri bi jim napravili Velikonemci? — Stvar je tako abotna, da se na prvi pogled vidi fantazija »desperadov«; (obupancev) »reveži« so in zato »barantajo« za medvedovo kožo, pa še medveda niti ne pozna.

Politikarji, ki take kombinacije pošiljajo mej svet, niso več ozbiljni možje, in s takimi pač ni treba mnogo računati.

Velikanska gora političnih kombinacij Velikonemcev porodi majhno miško.

Da le Slovani Avstrije ostanejo solidarni, ni se jim batí velikonemških

PODLISTEK.

Urvaši.

Indijska drama Kalidāsова.

Na slovenski jezik preložil dr. Karol Glaser.

(Dalje.)

Voznik.
O kralj, iz vzhodne strani s iši se
Ropot vozá; možak, ki megli je
Enak, in ki opanke ima,
Iz zraka stopa zdaj na goru tja.

Apsarase.

Glej, glej, Čitraratha prihaja.

Čitraratha (nastopi).

Proslavljam Tvoje junaska mišljenje;
Ti moreš Indru pomagati.

Kralj.

To je kralj gandharov* (Z voza sto-
paje). Pozdravljam Te, dragi prijatelj!

(Sežeta si v roke)

* Gandharvi so bogovi nižje vrste; ne-
beski muziki.

Čitraratha.

Prijatelj! Po Náradi** je zvedel Indra, da je Kešin Urvašjo z silo odvel. Vojskam gandharov je ukazal, naj jo rešijo. Med tem sem slišal od potnikov, ki hodijo po zraku, da si juniški čin izvršil, in da si tukaj; radi tega sem dospel sem. Zdaj moraš s to apsaraso k Indru iti; kaj ti veliko uslužo si mu storil. Le premisli

Nárajan pa poprej ponudil jo
Je Indru, zdaj pa Ti, prijatelj moj,
Ko si premagal vse sovražnike
Bogov in rešil jo iz krutih rok.

Kralj.

Prijatelj dragi, ne govor mi
Takó! Le Indra kaže svojo moč,
Če po prijateljih sovražnike
Premaga; saj I levov krepki glas,
Ki po breguh močno razlega se
Velike orosilna v beg spodi.

Čitraratha.

Res je tol Ponižnost kaj lepo diči hrabrega junaka.

Kralj.

Zdaj pa ni primeren čas, da bi pohodil Indra. Sprevodi jo ti, prijatelj k vladarju.

Citraratha.

Kakor zapovedaš. Hodite, apsarase. (Vse se napotijo).

** Nárada je nebeški modrijan, h krati tudi posel bogov.

Urvaši (k prijateljici).

Citralekhá! Prav prijažen je kraljev modrijan; pa vendar si ne upam posloviti se od njega; opravi ti ta posel.

(k kralju pristopivši)

Urvaši ti to naznanja, veliki kralj: Prosim te, dovoli mi, da twojo slavo, kot bila bi prijateljica, razglasim v nebesih, kder stanujajo bogovi.

Kralj.

Idite z bogom! Da se zopet vidimo. (Vse apsarase z gandharvi vred se vzdignejo v zrak).

Kralj.

Urvaši (dela, kot da bi bila zaprečena v zrak zleteti).

Oh, glej! tam na ovijalnici visi moj niz biserov! (Premeteno se ozira in pogleduje kralja).

Čitralkhá. (Smebljaje se).

Prav močno se je zapel: ne morem ga sneti; pa hočem se potruditi.

Urvaši (smebljaje se).

Spominjam se svoje obljube.

Čitralkhá.

(Dela tako, kot da bi ga odvezaval).

Kralj.

O draga ovijalnica, zelo
Sem tebi zdaj hvaležen, da si mi
Prekrasno devo na trenotek tu
Zamotila, ker morem zreti jej

V oko; na pol se obrnila je,
Pogledala prijazno mi v obraz.

Voznik.

O kralj, v globoko morje si pognal
Sovalni sè svojo močno strelo,
Katero si posvetil bogu Vayu:
Skoz zrak letela je kot brzi-veter,
Potem pa venila se v varni tul:
Tako se v ljuknjo vrača silen zmaj.

Kralj.

Hočem stopiti na voz, bližaj se.
(Voznik sluša; kralj vstopi).

Urvaši.

(Poželjivo se za kraljem oziraje odbaja z gand-
bari in z apsarasami).

Kralj (zrè za njo).

Dosežem li kedaj kar želim? —
Popela se je božja déva v zrak,
Vzletela je in meni siloma
Odnásla z sábo tó sreč iz prs!
Takó izpuli lotusa flaminga

Iz stebla vlakno, vrh mu odkrhovši.

(Odide)

(Konec prvega dejanja).

* Pesnik misli na strelivo obdarjeno z ča-
robnnimi močmi, ki ga je Váju — bog vetrov
— Pururavas poklouil, in ki se samo vraca.

kombinacij. Avstrije vse te kombinacije ne spravijo v drug tir, ona se ne oddalji in se ne sme oddaljiti od poti enakopravnosti.

Lamentacije.

IX.

Prišli smo do števila — devet — nekako kabalističnega in imenitnega broja, ker znano je (se ve da le filosofom in teologom), da je devet nebes, devet peklenskih žrel in kaj znam še. Naše lamentacije, ali boljše jeremijade, naj se tudi končajo s tem čarobnim številom ter naj romajo v devete kroge.

Kakor smo večkrat zatrjevali, mi nismo nikaki sovražniki romanskemu, rectius italijanskemu jeziku in narodu; da, še celo prijatelji in to dobri prijatelji smo lahko svojim laškim sodeželanom, da bi le ti nas tako ne zatirali in iskali nas uničiti, da bi nam bili le pravični ter ne kratili pravle, ki so nam zagotovljene po državnih zakonih, po ustavi. XIX. člen naj bi se izvrševal popolno v vseh narodih, živečih pod habsburškim žezlom; če nas pa zatirajo in pri vsakej priliki iščejo, kako nam bi škodovali, če javno sramote našo narodnost, prepričanje, vero in vse, kar nam je najsvetješega; če oni sami, ki nad nami vladajo, iščejo omajati našo zvestobo v vladajočo cesarsko hišo ter nekako silijo klanjati se nam tujemu kralju: ne moremo si kaj, da ne bi mrmrali in ne bili nevoljni ter ne tožili zoper one, ki pripuščajo, da se nam krvica godi.

Ali tako gotovo ne bode moglo ostati, ker vsakteri spozna, da nam sedaj rožice ne cveto, ampak da nas osat bolj in bolj zbada. Ne budem nadaljevali naših lamentacij do vlade ali skušali smo vedno in še budem si prizadevali občinstvu odpreti oči, da vidi krivico ter si išče kolikor mogoče pomagati po postavnem potu. Pomagaj si sam in Bog ti pomore — glasi se nek pregovor, katerega lahko malko obrnemo, da se bere: pomagajmo si sami in tudi vrla nam morda pomore. Vtaknoli smo vmes besedico »morda«, ker dobro vemo, da nam tudi vrla ne prinese naproti pravice, ako se ne bomo sami brigali ter jih ne tirjali.

Vsakteri, ki se smatra narodnjakom, naj ljudstvo kliče k zavednosti, ker nismo v manjšini, ampak v večini, da bi se ljudstvo kaj bolj zavedalo ter ne tavalno tako slepo kakor dosedaj.

Razmere tržaške nam jasno kažejo, da je v Trstu mnogo gnijlega, da kar se od vrla nasprotne progresove stranke tukaj dela, da se to ne godi zato, ker je ljudstva večina na progresovoj strani, ampak zato, ker sedaj Progresa na mestnem magistratu kraljuje ter očitne laži po svojih malobrojnih privržencih mejljudstvom širi: dela se bolj z silo in strahovanjem, nego s preprisanostjo. Naj bi se vrla prijazna stranka poskusila na krmilo postaviti in potem bi se progresovje stranki res na polec stopilo ter preprečilo njeno vsem! — non slečim prebivalcem Trsta in njeg! — oklici neprijetno in sovražno počenjanju. Tako bi se morebiti dalo kaj zboljšati odnošaje, ki so sedaj neznotislivi: le vrla naj ne bi puščala naših Italijančev takoj meni nič tebi nič iz oči!

Slovenci, miroljubiven narod, je z vsako drobtinico, ki mu se iz Beča vrže, zadovoljen ter slavo prepeva svojim poslancem in ministerstvu mej tem, ko drugi narodi tudi potem, ko jim so bile vse pravice odmerjene, še godrnajo in hočejo še več; tirjajo namreč to, kar nobenemu narodu ni prisojeno: oni hočejo kraljevati in zatirati druge maloštevilnejše narode.

Dobro vemo, kako se godi Nemcem, kojih jezik je razširjen tudi ondot, kadar ga je toliko potreba, kakor vozu petega kolesa; da še celo škodljiv je, ker zapira vrata drugim jezikom, ki imajo popolno pravico v deželi. Še večja napaka pa je, da se malobrojnim Italijanom dajo tako neomejene pravice, da jim je dopuščeno zatirati od njih sovražene Slovane; to je neznotisno in to nas v sreči boli.

Mesto tržaško uživa premnogo pravic, kojih druga mesta ne uživajo, ono je nekako autonomno, kar druga mesta niso: tu bi se morale narodnosti, ki v njem in okoli njega žive, spoštovati, ne pa zatirati ter sovražiti kakor sedaj: Slovencem, katerih je celo po laškem neresničnem štetji vendar veliko število, dober tretji del, moral bi se dopuščati, da uživajo popolne narodne pravice; naj bi se z njimi uradovalo slovenski, dovolile naj bi se jim ljudske šole v mestu in ne šire laške v okolici; to je živa potreba in to moramo vedno trditi po postavnem potu.

Bilžajo se volitve v mestni zbor; ako se te nam ugodno izvrši, pride na magistrat drugi stranca, ki ne bode tako egoistično in arbitarno vladala nad nami, ampak nam kolikor mogoče stregla. Dober izid teh volitev je največ odvisen od nas samih. Trdno upamo, da se bodo okoličani vrlo držali in da store svojo dolžnost v svojo korist. Bog daj, da bi se moglo tudi v mestu prodreti z avstrijskimi domljubi in ne z sebičnimi in zvitimi progressoci.

Upanja je nekoliko, a sedaj vendar še malo, ker nezadovoljnost raste tudi uže v mestu. Obrne pa se ščasoma gotovo na boljše, ker prenapeta struna, če uže ne poči, vendar mora zgubiti nateznost.

Tožili smo, dragi bralec, predolgo, ter odkrivali naša menenja, ki pa niso samo naša, temuč večne prebivalstva. Še mnogo bi lahko pisali o tem ter povedali golo resnico, ali zadosti je; drugač si je vsak zvest. Vsak naj torej ravna po lastnej vesti, premisli naj in pretehta razmere, v katerih živi, in gotovo sam sprevidi, da živimo v žalostnej dobi, v času boja za obstanek svojega jezika in naroda, ker ako nam jezik uničijo, uničili so tudi nas.

Z božjo pomočjo si moramo sami pomoci in ne pozabiti, da smo sinovi majke Slave. Delujmo tedaj v lastno dobro in njeni proslavo in zasij nam solnce — enakopravnosti. — Jeremija.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni poslanec Lienbacher se prizadeva za to, da osnuje v državnem zboru poseben klub, ki bi se imenoval »nemški konservativni središčni klub«. Lienbacherju menda ni prijetno boriti se za državljanke pravice v klubu, v katerem veje tudi slovanski prapor, on poudarja posebno katoličanstvo in s tem upa dobiti Tirolce na svojo stran. Menimo, da se mu to ne posreči, ker Tirolci vidijo, da Hohenwartov klub katoličanstvu prav nič nevaren ni, da bi ta klub, ako bi se res od katere strani napalo katoličanstvo, tak napad z vso odiočnostjo odbil. Lienbacherjev klub bi katoličanstvu brez dvoma več škodoval, nego koristil. Možu je menda več za lastno slavo, nego za vse drugo, a gleda naj, da slavohlepnost ne nakoplije sramote njemu, državi pa in desnici pač on ne bode škodoval, toliko veljave ta mož nema sedaj, pa tudi ni iz tistega testa, da bi si je mogel pridobiti, in če prav začne biti na plat zvonu, pokaže se, da je pogorelo le malo strohnele slame, in radovednež, katere je k požaru privabil, obrnč mu k malu s posmehom hrbot.

Nemci na Štajerskem se posebno odlikujejo o zančevanju Slovanov in maličovanju Bismarcka, zato se jim večkrat primeri, da stopijo iz avstrijskih vojnic ter si nakladajo nemški komat, ki jim pa vselej ne stoji prav dobro. Tako je delal tudi »deutscher Vereine« v Gradišču, in v sledi tega ga je dejstvo namestništvo zaprl.

Mej vrlado in severnoželeznicijo sklenena razprava zastran razmerja te železnice do džave. V sledi tega sklice vodstvo omenjene železnice meseca avgusta izvenredno glavno skupščino, katerej se poda predlog, naj sprejme dogovor, kakor ga je promenil državni zbor.

Hrvatska regnikolarna deputacija, ki se je imela sklicati te dni, odloži se menda do jeseni, ker je več udov izreklo želje, naj se snide še le meseca septembra.

Vnajne dežele.

Ruski car je zaukazal, da se ima pri

mestu Grodno napraviti utrjen stalen tabor.

V Italiji se kmetje vedno bolj gibljejo in to gibanje, ki se vedno širi, postaje tudi od dne do dne nevarnije. Izgledov je polno, da je kmetsko ljudstvo silno nezadovoljno in na vse pripravljeno. Zadnjič so trije kmetje v Greni vojaka na straži zasramovali in ko je ta hotel ustreliti, padli so nanj ter ga pobili. Poleg Iredentarjev rogovilijo tudi anarhisti. V Mantovi je ljudstvo v vednem strahu zarad vsakdanjih požarov, katerih povzročevalci so neki anarhisti. Nek anarhistični odbor razposilja in trosi pisma, v katerih preti z rudečim petelinom; zadnjič je razposlal tako pismo, v katerem je preti, da v zrak razprši mestno palačo v Mantovi.

Afgansko prašanje dobiva podobo morske kače. Še le zadnji teden je bil ogenj v strehi, na borsah je vladal strah, papirji so zdatno padli. A predno je minilo 48ur, minol je strah in papirji so zopet poskočili. Poprej se je razlegal klic: Rusi množe vojsko na afganske meje, Rusi udarijo na Herat. Tako potem paje zvedel in poročil »Daily Telegraph«, da se Rusi niso dalje pomaknoli, da niso zasedli soteske Zulfikar, da tam ni toliko ruske vojske, kolikor se je trdilo. Angleški časniki so plašč obrnoli in pravijo, da mir ni v nevarnosti, ker nobenega uzroka niza vojno. Tudi »Journal de St. Petersburg« se je obrnil zoper vznemirjajoče vesti in prav, da se nič ni zgodilo, kar bi strah pred vojno opravičevalo, ker ruska vrla ima trdno voljo, nič tacega ne storiti, kar bi na poti bilo uspehu vršečih se razprav.

Na Španjskem, kjer zdaj kolera gospodari in obrača nase pozornost ljudstva in vlade, kujejo svoje spletke tolko lažje revolucionarji. Oni mej to splošno bedo polnijo svoja založišča z orožjem, strelivom in drugimi vojnimi potrebami. Neko tako založišče so našli v soboto v Madridu.

Egiptovsko denarno prašanje se utegne vendar rešiti, ker so vse velevlasti prevzele skupno poroštvo za egyptovski zajem, ki se ima te dni izvršiti.

Iz Sudana došla poročila hočejo zopet vedeti, da Mahdi ni mrtev, ampak da se pripravlja za napad na Egipt. Angleži se neki tega veselé, ker menijo, da ga v Egiptu uničijo.

Pred Zanzibarjem stoji 5 nemških oklopnic, ena kanonica in ena torpednica; vse te ladje imajo 81 kanonov in 2000 mož posadke in so pod poveljstvom admirala Knorra. Ako se zanzibarski sultan ne povrne, nemški zahtevanjem, učile ga bodo te nemške ladje Bismarkov očenaš.

DOPISI.

Trst, 20. julija 1885. (»Šalobarda«) — Kdo se smeje? — Dr. Ludro. — London in Trst. — »Il Soldo. — Iredenta. — Morje. — Potihnote so Šalbarde z svojim ščuvanjem na okoljane; okoličanke zdaj še več mleka prošajajo, nego poprej, perilo perejo, kakor poprej, okoličanski zidarji zidajo hiše, kakor poprej.

Dr. Ludro je zopet enkrat pokazal, da je sicer velik »šarlatan«, dokazal je tudi, da Tržačani se dajo najrajše votiti za nos od šarlatanov, a dokazal je tu, da je jako veliko butalo, kajti revše je mislilo, da bode samo ono streljalo, a da Slovenci ne smejo streljati nanj. Dr. Ludro ni prevdari, komu bi bila veča škoda, ko bi se začela trgovsko-gospodarska vojna v Trstu. — Naj nam enkrat povrte Tržački don Juan, kdo se v Trstu kupuje več oblike, nego Slovenci; kdo več kave, riža, olje itd., kdo največ potroši v gostilnah in krčinah, kdo sploh pušča največ grošev v Trstu? Furlan in Kadorin gotovo ne, ker njemu zadostuje polenta in »angurijas«.

Ako pa logiko Tržaškega don Juana nadalje razvijamo, moramo Šalobardovce vprašati: Je-li znano tem plitevem, koliko Italijanov vsako leto v Avstriji in posebno v južno-slovenske kraje pride, da si tam kaj zasluzi? Koliko pa Slovanov hodi v Italijo, da si tam kaj pridobije? Znano je, da do 150.000 Italijanov vsako leto zahaja v Avstrijo po zasluzek; od teh 150.000 jih gre gotovo tretjina v Bosno, Hercegovino, Srbijo, Banat, Hrvatsko, Kranjsko itd., torej mej Slovane.

In vendar nas dr. Ludro prav uči. Po njegovej teoriji bi morali mi Slovani vse te italijanske zidarje, flikarje, kostanjarje, petorale itd. odpraviti in nadomestiti z našimi ljudimi. — To bi lehko storili mi s pomočjo hrvatskih listov, v katerih bi

ob enem Hrvatom in sploh Slovanom priporočali same naše zidarje. Ali bi potem ne imeli naši okoličani zadosti zasluga? Še veliko premašo bi jih bilo. — In za Trst in Tržačke posestnike, ali bi bilo to v korist? Okoličanski zidar boljše in ceneje dela od italijanskega, to je znano. — Šalbarde in nje privrženci naj le jemljejo italijanske zidarje, perice, mlekarice, to bo okoličanom le koristilo; ali praktični Tržačan se poprime tega, kar mu bolj kaže in pošije k vrugu »Šalobardo«, Cikorijo in Sior Poldota.

Ti demokratije in liberalci še zdaj tega ne vedo, da je dobro delo več vredno od denarja, in take uboge reve naj bi ukazale v Trstu? No, potem bi res kmalo po Tržačkih ulicah trava rastla. Ali nekoliko je treba vendar poslušati dobrega sveta, katerega nam nehotě daje dr. Ludro: Slovenci kupujte kavo, riž, strižno blago le pri mnogih slovanskih trgovcih v Trstu, obiskujte le gostilne pošteni svojih sojakov! Ako poznate pošteno mislečega Italijana, tudi njega se ne ogibajte; ali ogibajte se, kakor kuge, onih, ki so Vam znani pristaši Šalbarde in Cikorijet. To je treba, da tem ljudem poprej zmanjka prahu, s katerim na nas streljajo. Ma bravo dr. Ludro! «Grazie infinite per la buona ricetta».

In ker smo uže pri dr. Ludru, pred katerim ni varna nobena ženska v Trstu, bodisi tudi Slovenka, kar kaže, da se on sam ne drži teorije, katero drugim svede: »svoji k svojim« — naj nam bode dovoljen svet, da bi on, to je dr. Ludro šel z svojo »Šalobardo« mej Mormone v Ameriko, kder se mu ne bode treba batiti slovenski pesti, katere je čutil pred tednom dni.

O Trst, Trst, prava Sodoma in Gomora! Tebi je treba drastičnih sredstev, tebi je treba dr. Ludra, tebi je treba škandalov, da se zdramiš.

V Londonu izhajači list »Pall Mall Gazette« prinaša uže več dni članke iz večega presa, v katerih strašansko baci socijalno življenje Londona in kar naravnost odkriva najgrje reči, katerih je v prve vrsti kriva angleška aristokracija. Zve se iz omenjenih člankov, da v Londonu kar ob belem dnevu kradejo in prodajajo mlade dekkice, da kupčujejo z njimi na inostransko, da so v Londonu skoro vse ulice polne prostitucije, katero največ vzdržuje bogata aristokracija, s kratkimi omenjeni članki odkrivajo tako strašanske reči, da jih niti ni mogoče ponavljati, ker so pregradi in se upira boljši čuti proti toljkej pokvarjenosti. Londonsko ljudstvo pa se vsak dan za »Pall Mall Gazette« kar trže, prvi dan je kar naskočilo tiskarno, kjer se list tiska in jo mora policija zdaj stražiti; »Pall Mall Gazette« pa se zdaj le v Londonu proda po 30.000 iziskov na dan; to je: podesetorila se je nje izdaja. Londonsko prebivalstvo torej ljubi škandalozno kroniko; to ljubijo zdaj skoro vsi prebivalci velikih mest, in akoprem ni Trst posebno veliko mesto, ljubijo take pikantne dogodke tudi Tržačani, in noben list v Trstu ne napreduje, ako ne prinaša pikantnosti.

Primerno z Londonom imamo tudi mi v Trstu svojo »Pall Mall Gazette«. »Il Soldo« se kliče nek ital. list, ki se tiska z nami pod eno tiskalnico; ta list je edini, odkar obstaja Iredenta, da je prišel tej golazni do živega. Vsakdo, kateri se je upal Iredentu in rudečemu magistratu za žilico potipati, moral je gotovo propasti. Ali v »Soldo« so Lahoni dobili »quello del formaggio«, zato pa je objekt tega lista preganjano od neke baže kupljenih ljudi.

Znano je, da je nek zdravnik (dr. Ludro) mu pravi »Soldo« duša Šalbarde in vseh tržačkih škandalov. Kakor uže znano, je ta dr. Ludro te dni n-kdo mlado dekkico lastnej družinodpeljal. List »Soldo« je zarad tega ostro prijet in zdaj odkriva mnoge skrivnosti Šalbarde in nje gospodarja. — Zato pa je ta list bil te dni v Trstu primeroma prav tukov iskan, kakor »Pall Mall Gazette« v Londonu, kar je tuji list »L'Adria« te dni konstatiral — List od »Cetrtka« se je tiskal v 3 izdanjih, list na vse zadnje ga še ni bilo več dobiti in na borsi so za 1 list, ki stane navadno 2 solda, ponujali do f. 2; v nedeljo se je list tiskal v 4500 iziskih, ali ob 10 uri zjutraj ni bilo več dobiti niti jednega lista, in tako je bilo tudi včeraj in danes; list gre iz rok v roke.

Pa kaj hočemo, tržaško ljudstvo hoče tako, in kedor je videl izlet društva »Austria« na morje zadnjo nedeljo v spomin na Tegetthoffovo zmago pri Visu. čudil se, v kako kratkem času se je Trst spremenil.

Pred par leti ne bi bila v Trstu moča taka demonstracija, 500 odličnih osob z vojaško bando se je ukrealo na Lloydov parnik Stambul in se vozilo na morju naj

Ni čuda, da so Iredentarji kar črni od jezev in da prete na vse strani. Osobam lista »Solt« so poslali več listov, v katerih je pisano, naj obudé »grevenog«, ker v 24 urah jih ne bo več na svetu. Poslali so redakciji tega lista tudi uže znamenje smrti (list »Soldo«, črno obrobljen z velikim črnim križem). Ali ni čudno, listič, katerega so toliko časa ignorirati hoteli, zmešal jim je toliko načrtov.

No, pa kaj bi se temu čudili, saj so v Italiji še celo ministri vsi zmešani. Vse je bilo uže pripravljeno v Benetkah, da se spusti velika nova oklopnička v morje v nedeljo, 19. t. m. Kralj, kraljica, ministri so bili uže napravljeni na pot v Benetke; kar naglo pa je prišel ukaz, da se ladija še le to nedeljo, 26. t. mes. spusti v morje. Pa zakaj? Še le par dni pred zadnjo nedeljo so italijanski ministri spomnili se na Liso in na blamaž! Ali po našem je blamaž zdaj veča. Morete si misliti Iredentarje! Vroče je, pa še take dohajajo!

Iz Podrage na Vipavskem, 19. julija. — Skoraj bode dve leti kar sem poročal, č. čitaljem »Edinosti« o tadanji stiskah naša skrite občine. Pisal sem takrat, koliko troške ima naša občina leto za leto. Ali moj protodiposnik, tadanji g. župan mi je, tudi v »Edinosti«, odgovoril, da ni res toliko pogubno, kakor sem jaz pisal. Čudil sem se takrat; kako more on tako lahko shajati, ker tudi njemu ni zemlja obilnije rodila, nego nam drugim kmetom, tudi on je moral plačevati davke kakor mi. In vendar se je tako dobro čutil v denarnih zadavah. Ugibali smo in modrali mi drugi kmetje, kako more našemu g. županu tako gladko iti, ali še le, ko so bile pred nekoliko časom nove volitve in je bil star g. župan odvržen ter so se občinski računi nekoliko natančneje pregledali, pokazalo se je, kako je gospodaril z občinsko blagajnjico; nad 500 gl. je iz nje potratil za svoje potrebe. Labko so potem rekali naši kmetje, da je lahko nosil nagumbane »škornje«. — Koliko srda je bilo potem pri naših kmetih, koso morali v novo plačevati občinski davek!

A bojim se, da tudi sedaj naš župan ne bude mogel mnogo storiti v korist občine, ker je premalo več o županskih stvareh. Predlanski.

Iz srednjih Brd 20. julija 1885. — (Izv. dop.) — Kakor drugod, tako je tudi pri nas še vedno stara navada, da se ob cerkvenih shodi zbirajo duhovniki iz bližnjih vikariatov, da povijejo cerkveno slovesnost. A ne le duhovniki, temeč tudi drugo ljudstvo dere skupaj od vseh krajev.

Pisatelj teh vrstic sicer nema navade, da bi se spravljjal na vsako mačje opasiščo, a kder mu kakšna posebna slovensost diši, požuri se navadno, da mu ne vteče. Tako n. pr. je mahnol bil meseca maj, ko Števerjanci slavijo svojega patrona, v bližnji Števerjan, samo da bi slišal petje, katero je takrat po Brdih slovelo.

Dospesvi v Števerjan bi bil rad še s kakšnim prijateljem se kaj pogovoril, a ker je uže zvon ljudstvo v zadnje vabil, stopim koj v cerkev. Ko se začne sveto opravilo, zaconeja je »Kajmova« maša tako veličastno iz 16 grl (10 moških in 6 ženskih), da se je človeku srce jelo vtapljati od veselja in ganljivosti, tako da nisem več sam sebi verjel, da sem v Števerjanskem cerkvem, ampak v stolnici kakega velikega mesta. Domov gredoč sem promišljeval, kaj se vse lahko doseže z edinstvo, trudom, vstajnostjo in veseljem do vsega lepega in krajstnega; malo da ne bi bil zavidal vrele Števerjance in njih povevodju. Namenil sem si tudi prihodnjic udeležiti se vsake slovesnosti v Števerjanski občini.

Dne 12. julija t. j. na sv. Mohora dan je tam največa cerkvena slovesnost in jaz, trden v svojem skepu, napotim se v Števerjan, in sicer iz dvojnega namena; prvič da bi slišal tisto ubrano petje; drugič, da bi videl cerkvene obrede pri blagoslovjuju pokopališča, ki se je imelo isti dan vršiti.

Točno ob 9. uri gre visokočestiti gospo ločniški dekan, ki je bil za to od škofijstva pooblaščen, spremljan od mnogo duhovnov in velike množice ljudi, na pokopališče. Po dovršenem blagoslovu stopi oni gospod na vzušen prostor, ter razloži pomen opravljenih obredov tako jedernato, da so njegove besede vsakega, ki ima le trohico človeškega srca, presunute; Bog daj, da bi one besede rotille v človeških srčnih dober sad; zginola bi sebičnost, vsahnola bi potem tista ošabnost, katera je marsikaterega spravila na beraško palico, nehal bi razpori in sovraštvo, in tem poginole bi tudi gorškim avokatom molzne krave. Brici! vzimo od sebe prav zdaj naštetno ropotijo, zgrabimo pikon, poprimimo se rednega življenja, slušajmo predstojnike, čitajmo dobre časnike in knjige, in zagotovljui bodimo, da zginejo slabe letine in zgine gorje, ki si ga sami nakladamo.

S pokopališča smo šli še v cerkev, katera je sicer prav lepa, a ob shodi veliko premažnji, zatorej sem pa tudi jaz zunaj ostal, kar ni sicer spodobno, a na dejam se, da mi Bog ne bode tega v greh

tel. Mej mašo je pevski zbor tako rezal, da je ljudstvo kar strmele, posebno odlikovalo se se pevkinje, zvižgale so kakor grlice; tudi pevci so peli hvalevredno, a poznalo se je, da jih je v primeri malo število. To mi je dalo povod, da sem se. Bog mi greh odpusti, uže mej sveto mašo spomoli na oni dopis v »Edinost« št. 54, ki omenja, da je nesloga začela rušiti pevski zbor in mislil sem si koj, da se je število pevcev skrčilo zaradi tega.

Po sv. maši je bila procesija in potem blagoslov. Omeniti moram, da je malokde v Brdih tako osnaženo in okrašeno, koder se procesija vije, kakor v St. Frjanu, kar kaže, da so Števerjanci z malimi izjemami uneti za čast božjo. To je lepo!

Ko je bilo končano, mislil sem koj popihati, kajti slišal sem nekaj, kar je bilo znamenje, da je v trebuhi praznik; a glej, kar naletim na starega prijatelja, segnem mu v roko ter rečem: »Zdravi, Boštjan, čestitam Vam Števerjancem, da tako lepo napredujete; zdaj je dve leti, kar ste osnovali si društvo, potem ste osnovali si izvrsten pevski zbor, zdaj ste si zopet razširili pokopališče, tako je prav Boštjan, zgrbanči čelo, pod nosom in na bradi so se začeli dvigati uže sivi oblaki, kakor bi imela ta hip toča padati. »Kaj pa je? vprašam jaz prijatelja, »Boštjan, kaj Vas je tako užgal?« Na to mi ostro odgovori: »Kaj povzdijujete naše pevce, mar ne veste, da je pevski zbor napadla slovenska kolera, po domače rečeno, nesloga. Mar ne poznate svojih ljudi? saj danes so bili pevci najeti iz Kojskega, naše lomi krč, Jaz ga skušam kar mogče tolažiti, in ga kar mirno poprašam, kako je vsa stvar. »Veste kaj, Boštjan, odgovoril mi, »stvar je dolga, le to Vam pravim, da pevke so ostale zveste in značajne; pevci so se razskopili, za kar je skrbelo par starih junakov, da bi potem lože tirjali plasti. Danes so tirjali poldrugi goldinar, predno gredo na koro; mislili so si, zdaj so v stiskah, plačati bodo morali, kar bomo zahtevali, a spodeleto jim je. »Veste kaj, Boštjan, odgovoril mu, »vaše pevke so vse hvale in česti vredne, za značaj vaših starih junakov pa ne dam pol piškavega oreha.«

»To je uže nova prikazen, značaj je zlezel iz blač v žensko kiklico; žalostno ali resnično. Z Bogom Boštjan, dober tek!« Domov gredoč sem marsikaj premišljeval, tako da nisem, zateleban v svoje misli, se Osocenec pozdravil. Mislil sem si: »Števerjanci, zdaj sem Vas po vrednosti, ene od spred, druge od zadnej pokadil, ako boste vredni, pokadim prihodnjic vse od spredaj, če boste pa trmoglavi, vse od zadje.«

Tatre, 17. julija. — Zdaj ko so nastopile šolske poditnice, sprehajam se rad po bližnjih zelenih in z drevjem obraselih gričih. Tu imam priliko opazovati, kako fantje in dekleta vsak po svoj-j zmožnosti domače pesmi krožijo. Glase imajo krepke in čisto doneče, ali žalihog, da se niso v petju še nikoli vežbali! Nadejam se, da se to na boljše obrne, kajti ukaželjni mladeniči se radi poprimo petja, katero je ključ, ki odpira vrata srčnih čutil, tolaži in krepča žalostno srce, unema človeka za veselo družbinsko življenje in ga spodbuja k ljubezni in brambi za svoj narod in svojo domovino. Ono je moč, ki plemeniti in blaži srčna čutila ter jih unema za sveto gorenčnost. Ono je močen zid, ki brani pot v pošteno srce slabim in maloprindnim mislim in željam. Ono je čuvaj, da se nam ptuje, slabe in pohujšive pesmi tihotapno v srce ne prikradejo in daje pozum junaku v krvavem boju proti sovražniku:

Vse za vero, dom in carja,
Našga milega vladarja!
Domovino Bog ohrani,
Pred sovražnikom jo brani!
Kdor preti nam, naj pogine!
Živi Bog naj Slave sine!

Ko se dalje sprehajam, prideš tudi v bližnje vasi, ki imajo tudi pridne kmetovalce. Kozjane, pol ure od Tater, ima lepe z sadnimi drevesi ozaljšane vrte, ki so krasota tej vasi. Tudi s živinorejo se dobro ponašajo. Vinarstvo pa uže od nekaj tukaj cvete. V vasi se nahaja prelep vodnjak, v kateri je bistra in zdrava voda izpod tatarskega hriba napeljana. Slišal sem, da je občespoštovan g. G. Kastelic, kot občinski glavar k temu vodnjaku veliko pripomogel, ker je skrbel, da so odobili viščani nekoliko stotin forintov pomoči. To je lepo, gorje vasi, kder ni čiste in zirave vode. Moram še povedati, da se je v tej vasi pred 20 dnevi nekemu komaj 23 letnemu človeku prepetila nešreča. Ko je zrele črešnje za prodaj nabiral, padel je z drevesa ter se tako močno poškodoval, da so mu šli precej po dušnegu in telesnega zdravnika. Na 14. dan po tem je dal slovo tej solznoj dolini.

Domače in razne vesti.
Predsednik dalmatinskega prizivnega sodišča v Zadru, gosp.

dr. Defacis je bil tukaj v ponedelek, ter se odpeljal na Klanjščekov Annenhofov poleg Beljaka. Kakor se čuje, ne povrne se več v Zader, da bi tam ostal, ampak pride sem v Trst na enako, uže več mesecov prazno mesto.

Iredentarji so uže precej po volitvi Nabergoja besni postali, o pasjeh dnevin pa se je bat, da štečejo. Pet mladih Iredentarjev je v ponedelek od same jeze zarad nedelje, po ulicah na zid lepilo neke rudeče plakate, menda v Vidmu izdelane; obsežek plakatov je obrnen proti vladnim organom, ali še posebno proti Slovencem, katerim žuga in preti do krv. K sreči je policija zapazila te iredentarske agente in enega od njih vjela. Najbrže ta ovadi tudi druge in pride se na sled gnjezdu. Denes zjutraj pa smo našli na vratih naše tiskarne velik plakat, na katerem je bilo debelo zapisano »Morte alla Redazione del Soldo, morte agli schiavie. Vsak dan žuganja; to kaže, da jih rana skeli, katero smo jim v prve vrsti mi vsekali.«

Strašno. Čozotski ribiči so daleč v moju na potu mej Čozo in Trstom našli rakev na morju plavajočo. Rakev so spravili na krov in našli v njej razmesarjeno truplo mlade ženske, katero so precej odpeljali na pokopališče sv. Ane, kjer je tudi komisija truplo preiskala in napravila zapisnik.

Zapuščenim sirotom, otrokom po strelji ubitih bratov Ražem so nadalje darovali: G. Iv. Tosti v Trstu f. 1.— in gospa Marija Blažon iz Cerkvice f. 2.—; izkazali smo uže od g. A. Zaiderja darovani for. 1., torej skupaj for. 4.— Prosimo milostne ljudi še za nadaljnjo pomoč.

Tržaške novosti:

Požar. Včeraj popoludne se je vnel ogenj v hiši zidarja Ivana Vatovca v Verdu; Zletno dekle je bil se bilo k malo zdušilo v dimu in se je tudi močno opeklo na nožicah; toda več nesreče ni bilo in ogenj so domači ljudje vgasili še predno so prišli ognjegasci.

Nevarni ženski. Včeraj zjutraj se je dekla Lenčki J. sprla najprej se svojo gospodinjo, katero je potem tako nateplas polenom, da ji je prizadela več krvavečih ran. — Druga dekla, 35letna natašarica Ana M. pa je tudi včeraj lastno gospodinjo lovila z nožem, da jo zakolje. Obe sti pod klučem.

Tepež. V nekej gostilni starega mesta so v nedeljo prepevali fantje, ali iz petja je postal preprič, nek paglavec je vrgel v druzega kezarec, na kar je nek branbovec potegnol za bodalo i z njim mahal na desno in levo, ter ranil nekega trž. pomočnika prav močno. Ko je prišla straža, so se zopet umirili, toda branbovec je pete odnesel, pa čepico pustil na mizi, kar ga utegne ovaditi. — Nek mesar, Furian, pa je v tepežu na ulici v nedeljo zvečer ujet nevarno rano, katero si mora zdaj zdraviti v bolnišnici.

Samonor. Neke kuharica Marija Benko, rojena v Vipavi se je včeraj zvečer ostrupila s fosforjem. Nje mož jo je precej odpeljal v bolnico, kjer vlegne ozdraviti. Domači prepriči so uzrok obupnega koraka.

Policjsko. Zaprla je policija nekega V. B. iz Sežane, ker je v planosti neko gosp na ulici insultiral. — Opravništvo in uredništvo »Šolobarde« je dobilo od gospodarja hiše nalog, da mora sedanje stanovanje v Via Malcanton zapustiti v 14 dneh, ako ne z lepoma, bo pomagala policija. In ti ljudje hočejo Kranjce poditi iz Trsta? — Policija je zaprla te dni več razsajalec in znanih tatov.

V Ricmanjah je bil v nedeljo, 19. t. m. domači narodni ples. Veselica je bila jako živahnja, ljudstva od vseh krajev Brega na stotine; pevci domači iz skedenjski so prav lepo skupaj prepevali; bila sta tudi dva Dolinjčana, ali čudna pevca, ker sta večkrat začela znano »Barchetta pendere«; to pa ni motilo, da je bila vsa veselica čisto v slovenskem duhu. Pohvaliti nam je še posebno izvrstne skedenjske godice, ki se nemajo sramovati nobene mestne godbe. V Ricmanjih je fletno, tam je vedno dobra kapljica, prijazni so fantje, fletna dekleta, dobre ženice, rodoljubni možje.

Zakaj ne bi vendar slovensko pisali? Delal podp. društvo dobitilo je te dni to le klasično nemško potrdilo od županstva v Hrašah pri Postojni:

Certifikat.

Womit vom gefertigten Gemeindeunterrichter von Hrasche, im Wege der Wahrheit bestätigt wird, dass Johann Kerma gewesener Stibl an Bahnhof zu Triest, heutigen Tag noch im Jrsin und an Geschwulst hier zu Hrasche Hz. 34. sich befindet, bei welchen keine Gesundheit mehr zu hoffen ist.

Gemeinde Hrasche am 14. Juli 1885.
Podpis županov.

Komentara menda ni treba.

Iz Kopra nam pišejo: Poročamo častitim bralecem žalostno novico, da nam je nemila smrt iztergalna iz naše sredine najblžjega moža in soproga, najskrenjšega rodoljuba, kateri se je mnogo trudil

za občni blago vaščanov. Bil je rajni Jakob Gerdina iz Šmarja, vojen udom okrajnega šolskega sveta, tajnikom čitalnice, prej nekaj let, obč. svetovalec. Tistem, ki je mogel, naredil je rajni dobroto. Umri je 16. julija 1885. Pri nas ostane v vednom spominu blagi narodnjak!

Zahvaliti se moramo častnim koperškim rodoljubom, ki so rajnemu poklonili zal venec.

Najlepša hvala za neprecenljivi jim trud!

Narodnemu Domu v Ljubljano je postala »desetkeberska družba v Trstu«: za mesec april 5.-gld. " maj 6.-" " junij 6.60 " " julij 6.70 " dozdje vsega vklj. 24.30

Zrno do zrna pogača,

Kamen na kamen palača!

Nadejemo se, da bode moči tudi v bodoči teži zelo koristni »družbi« pošljati tako znatno podporo v Ljubljano. Vivat sequens!

Kolera na Španjskem. Španjska vlada je objavila, da je za kolero, odkar je vstala, okoli 60.000 ljudi zbolelo in 17.000 umrlo. Bolezen v nekaterih provincijah pojavlja, ali temu nasproti še širi v druge provincije, španjskih mej pa ni še prestopila. Stevilni bolnikov je uže daleč časa vsak dan skoraj enako. V Madridu so uže več časa posamezni pripeljani in zdi se, da v tem mestu ne bo hudo. Največ osob pa je zbolelo 18. t. m. in sicer 1885. ter umrlo 718. 19. pa je zbolelo nad 2000 osob in umrlo nad 850. Prav ta dan se poroča, da se je kolera prikazala v provincijah: Soria, Salamanca, Badajoz, Huelva in Cuenca.

Velike tativine na Dunaju pri velikih trgovskih hišah, bankah, društvin in puščih zalogih, ki so se pripeljale v zadnjih deset mesecih, znašajo nad 5

jubelnih, valček, godba, 10. Rieder: „Slovenske melodije“, potpourri, godba. Po koncertu bude ples v dvorani. Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina za gg. člane 30 novč. Ker je čist dobiček namenjen za napravo še potrebnega telovadnega orodja, se radostnost ne stavijo meje. P.s. Gospodja člani se prosijo, da pridejo v društvenej obleki. — Ako bude vreme neugodno, se koncert preloži na 15. avgusta.

Postava od 19. apr. 1885.

z katero se izdajajo začasna določila o plači katoliške duhovščine, obskrbuječe dušno pastirstvo.

(Konec.)

S. 8. Na take dušno-pastirske postaje, katero so vtelovljene (predinjene) kaki redovni družbi, ne uporabljajo se določila te postave.

Isto velja za dušno-pastirske postaje, ki so vtelovljene svetno-duhovski združbi (korporaciji), dokler ima združba dovoljno sredstev, da ob svojem skrbu za stanu primerni najmanji dohodek duhovnikov, katerim je kje dušno pastirstvo izročeno.

Clen II. § 9. S pričujočo postavo ustanovljene dopolnitve v dotaciji duhovnikom pomočnikom (§. 1), v plači in nagnadi provizorjem (§. 6) in v pokojnini deficijentov (§. 6) naj od 1. dne januvarja 1886. počeniši v polnem iznosu, a dopolnitve v kongruvi samostalnih dušnih pastirjev (§. 1) naj od 1. dne januvarja 1887 polovično in od 1. januvarja 1888 počeniši celotno obvezajo.

S. 10. Zvršitev te postave je naročena ministru za bogočastje in uk in ministru za financije.

Na Dunaji, dne 19. aprila 1885.

Franc Jožef, s.r.

Taajste, s.r. Conrad, s.r. Dunajewski, s.r.

Razkaz I.

Iznosov kongruve ustanovljenih v zmislu S. I. za posamične kraljevine in dežele na dobo v členu I. s kraja povedano.

Samostalni Duhov. dušni pastirji pom. goldinarjev

I. Dolnja Avstrija.
1. Na Dunaji
2. V okolici na 4 milje okoli Dunaja:
a) Fare sè sistemizovanimi duhovnimi pomočniki
b) Fare brez sistemizovanimi duhovnimi pomočnikov

3. V mestih in večjih zdraviliščih
4. V drugih krajih:

a) Fare sè sistemizovanimi duhovnimi pomočniki
b) Fare brez sistemizovanimi duhovnimi pomočnikov

II. Česko, Moravsko, Slezko in Gornja Avstrija.

1. V Pragi in Brnu
2. V Linci (z Urfahr-om), Riedu, Steyr in Velsu, po tem v Opavi

3. V okolici na 2 milji okoli Prage in Brna, v mestih in trgih imajočih čez 5.000 stanovcev, po tem v večjih zdraviliščih

4. V drugih krajih:
a) Fare sè sistemizovanimi duhovnimi pomočniki
b) Fare brez sistemizovanimi duhovnimi pomočnikov

III. Štajersko, Koroško, Kranjsko, Salcburško, Tirolsko s Predarelskim.

1. V deželnem glavnem mestu

2. V mestih in trgih čez 5.000 stanovcev in večjih zdraviliščih

3. V drugih krajih:
a) Fare sè sistemizovanimi duhovnimi pomočniki
b) Fare brez sistemizovanimi duhovnimi pomočnikov

IV. Istra, Trst in območje, Goriško-Gradisčansko in Bukovina.

1. V Trstu
2. V Črnovicah

3. V okolici na 2 milji okoli Trsta, v mestih in trgih čez 3.000 stanovcev, potem v večjih zdraviliščih

4. V drugih krajih V. Galicija.

1. V Levovu in Krakovu

2. V mestih in trgih čez 10.000 stanovcev, po tem v Podgorji (blizu Krakova) in Beli (Biali)	700	350
3. V mestih in trgih čez 5.000 stanovcev in v večjih zdraviliščih	600	300
4. V drugih krajih VI. Dalmacija.	500	300
1. V Zadru	800	350
2. V mestih in trgih čez 2.000 stanovcev, v Hvaru, Makarski in Korčuli, po tem v večjih zdraviliščih	600	300
3. V drugih krajih	500	300

Pojasnilo! Za večja zdravilišča smatrat je take kraje, kjer se shaja po več tujcev ter vsled tega, kikor izkušnja uči, cena živežu znatno poskoči.

Razkaz II. odmere pokojnini dušnih pastirjev za opravljanje službe nesposobnih.

a) Za enega samostalnega dušnega pastirja: (Kadar je kongruva s sistemizovanim za dušno-pastirsko postajo, na kateri je naposled bil, iznašla:) 500 gl. kateri je služil do 10 let 500 gl. 300 čez 10 do 20 let 350, čez 20 do 30 let 400, čez 30 do 40 let 425, čez 40 let 450, 600 gl. kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 360, čez 20 do 30 let 420 čez 30 do 40 40 let 450, čez 40 let 480, 700 gl., kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 370, čez 20 do 30 let 440, čez 30 do 40 let 475, čez 40 let 510, 800 gl., kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 380, čez 20 do 30 let 460, čez 30 do 40 let 500, čez 40 let 540, 900 gl. kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 390, čez 20 do 30 let 480, čez 30 do 40 let 525, čez 40 let 570, 1.000 ali več goldinarjev kateri je služil do 10 let 300, čez 10 do 20 let 400, čez 20 do 30 let 500, čez 30 do 40 let 550, čez 40 let 600, b) za enega duhovnega pomočnika kateri je služil do 10 let 225, čez 10 do 20 let 250, čez 20 do 30 let 275, čez 30 do 40 let 300, čez 40 let 300.

Tržno poročilo.

Kava — mirna kupčija, cene stalne. Sladkor — mlahova kupčija in slabše cene, vsled poročil o dobri letini za sladkorsko peso.

Olje — mlahova kupčija, cene slabše.

Petrolje — stane f. 9-10.

Zito — dobro obrnjano, cene se pomikajo kviško.

Seno — dobro konjsko novo f. 1-130, staro f. 170 do 190. Kupčija v obča slaba.

Borsno poročilo.

Borsa je postala zopet živahnejša, kurzi državnih papirjev se pomikajo zaporedoma više; pa tudi divize in valute so trdne in tako visoke.

Dunajska Borsa

dne 21. julija

800	350	Enotni drž. dolg v bankovcih 82 gld 70 k.
700	400	Enotni drž. dolg v srebru 88 40
5%	avst. renta	109 05
1.200	400	Delnice narodne banke 870
1.000	400	Kreditne delnice 284 90
		London 10 lir sterlin 124 90
		Napoleon — —
		C. kr. cekini 9 89
		100 državnih mark 5 87

Javna zahvala.

Podpisani se presrčno zahvaljuje dr. Fran Mandič, ker ga je v težkej bolezni hitro in dobro ozdravil; in del. podp. društva za zdatno podporo.

Ivan Kapež.

Trst 20. julija 1885.

700

1.000

800

600

700

1.200

1.000

700

600

500

1.000

400

350

300

200

100

50

20

10

5

2

1

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0

0